

Projectplan 2024

Stichting Boeren voor Buren als de Gezonde Schakel voor sociale voedselinitiatieven en huishoudens met een kleine portemonnee.

Foto: Rosanne Esme

INHOUDSTAFEL

Samenvatting	2
Inleiding	3
Boeren voor Buren introductie	4
Boeren voor Buren als de Gezonde Schakel	7
Aanleiding	7
Betekenisvolle inzichten	8
Een nieuwe richting met een grotere impact	10
Sociale voedselinitiatieven	10
Individuele huishoudens met een kleine portemonnee	12
Holistische aanpak	15
Impact	15
Organisatiestructuur	17
Toelichting begroting	19
Referenties	20

Samenvatting

Aanleiding

Stichting Boeren voor Buren levert sinds 2020 groente, fruit en kruiden tegen een lage prijs aan inwoners met een kleine portemonnee, in Amsterdam. Als non-profitorganisatie vinden wij het belangrijk om ons in te zetten naargelang de maatschappelijke noden. Daarnaast weten we dan ook waar het kritische turning point zit om onze organisatie duurzaam uit te breiden en nog meer huishoudens te kunnen voorzien van betaalbaar, gezond en lokaal voedsel.

Wat wij doen

In het najaar van 2023 hebben we de stap gezet naar 'Gezonde Schakel' voor sociale voedselinitiatieven en particuliere huishoudens met een kleine portemonnee. Hiermee ondersteunt Boeren voor Buren:

1. Individuele huishoudens (B2C, Business to Consumer): waarbij groente- en fruitpakketten tegen 50% van de supermarkt prijzen aangeboden worden voor gezinnen in Amsterdam die niet in aanmerking komen voor de Voedselbank en/of andere ondersteunende maatregelen, maar onvoldoende koopkracht hebben om verse groente & fruit te kopen en;
2. Sociale voedselinitiatieven (B2B, Business to Business): in hun activiteiten voor kansarme huishoudens, waarbij de hulpvraag van sociale voedselinitiatieven uit de markt (Noord-Holland & Flevoland) is gekomen om 30% goedkoper in te kopen vergeleken met reguliere inkooprijzen.

In het assortiment zit een seizoensselectie van lokaal geproduceerde en internationaal biologische of geredde groente, fruit en kruiden. Voor beide afzetkanalen biedt de webwinkel de mogelijkheid om online te bestellen en te betalen.

Waar wij een antwoord op bieden

Nederland heeft een grote groep inwoners die elke maand weer moeite hebben om rond te komen. Dit heeft consequenties voor de voedselkeuzes die mensen maken, meestal leidend tot meer ongezonde keuzes (vaak goedkoper). Tegelijkertijd hebben o.a. boeren in Nederland te kampen met onredelijk lage prijzen voor hun groente en fruit dat bijvoorbeeld wat groter of kleiner is dan dat je normaal in winkels ziet. In het bij elkaar brengen van enerzijds het aanbod van gezonde producten en anderzijds huishoudens met een kleine én lege portemonnee, ziet Boeren voor Buren een kans. Zowel in tijden van de corona pandemie, de Russisch-Oekraïense oorlog en energiecrisis hebben we een gebalanceerde en veerkrachtige voedselketen opgezet om een antwoord te bieden voor de oplopende crisissen.

Holistische aanpak

Om de groei naar het wekelijks bedienen van 10.000 huishoudens aan te kunnen, willen we onze organisatie versterken. Naast het bestrijden van armoede door middel van het aanbieden van betaalbare en gezonde voeding gaan we via de sociale voedselinitiatieven nog meer inzetten op gezondheidsbevordering met behulp van kennisoverdracht en kookworkshops, advies rondom geldzaken, energie en baanmogelijkheden. Bovendien zorgen wij dankzij onze vrijwilligersorganisatie voor re-integratie in de maatschappij en verbinding.

Inleiding

Stichting Boeren voor Buren maakt sinds 2020 structureel gezonde, verse en betaalbare groente, fruit en kruiden van boeren uit de regio toegankelijk voor huishoudens in armoede.

Gedurende de afgelopen drie jaar heeft de stichting zich verder ontwikkeld, hebben we veel geleerd en onderdelen van ons businessmodel zowel kunnen valideren als moeten herzien.

We merken dat de armoedeproblematiek groter is geworden, maar de oplossingen steeds geringer zijn, waardoor samenwerking met soortgelijke initiatieven broodnodig is om het gefragmenteerde voedsellandschap voor huishoudens met een kleine én lege portemonnee te kanaliseren.

Als initiatief hebben we onze meerwaarde voor Amsterdammers aangetoond en willen we nu verder uitbreiden naar het bedienen van 10.000 huishoudens in 2024.

Boeren voor Buren introductie

Het projectplan geeft de activiteiten van stichting Boeren voor Buren weer, net zoals de bereikte effecten, uitdagingen en voortgang.

Ontstaansgeschiedenis en relevantie

Stichting Boeren voor Buren is een non-profitorganisatie en een erkende Algemeen Nut Beogende instelling. Het initiatief is ontstaan om Nederlandse boeren te verbinden met Amsterdammers met een kleine portemonnee, door het willen oplossen van de problemen waarin beide partijen kwamen te zitten als gevolg van de corona pandemie.

Al decennia lang staan boeren onder druk van voedselinkopers om hun prijzen te verlagen. De marges van de boeren zijn flinterdun, wat hun positie schraal maakt. Het inkomen in de landbouw is daarnaast zeer volatiel. Waar boeren het ene jaar op een goed inkomen kunnen rekenen, is er een ander jaar verlies. De boeren ontvangen bovendien lang niet altijd een redelijke prijs. Sterker nog; het komt regelmatig voor dat zij hun producten (vaak degene met cosmetische afwijkingen) onder de kostprij moeten verkopen.

De laatste decennia wordt het lokale en gezonde voedsel steeds duurder en onbereikbaar voor huishoudens in armoede. Hun koopgedrag wordt in het algemeen primair gestuurd door lage voedselprijzen. Zij kunnen het zich zelden permitteren om bij hun aankopen te kiezen voor gezonde, lokale en/of biologische producten, waarbij groente en fruit vaak het winkelmandje niet halen.

Boeren voor Buren brengt daar verandering in door betaalbare en verse groente, fruit en kruiden aan te bieden aan huishoudens met een kleine én lege portemonnee, met een redelijke (inkoop)prijs voor de boer. Uit een peiling blijkt dat de meeste mensen niet alleen bij Boeren voor Buren hebben besteld vanwege de lage prijs, maar ook

- (i) om voedselzekerheid te bewerkstelligen;
- (ii) uit een behoefte gezonder te eten;
- (iii) om het lokale karakter, de seizoensgebonden producten wat ze vers/lang houdbaar maakt en;
- (iv) om milieubewuster met voeding om te gaan (o.a. voedselverspilling tegen te gaan).

Het belang van de regionale keten

Nu heeft een maaltijd in Amsterdam soms al 30.000 kilometer afgelegd voor er een hap van wordt genomen (Baarsma, 2020). De agrarische productie is sterk gericht op export. Nederland exporteert driekwart van de hier geproduceerde landbouwproducten. Het systeem is kwetsbaar, zoals bijvoorbeeld COVID-19, de Russisch-Oekraïense oorlog en hevige weersomstandigheden blootleggen. Dit is een moment om een robuuster voedselsysteem te bouwen en evenwicht te brengen tussen de korte, lokale en de lange, internationale voedselketens.

De evenwichtige voedselketen is goed voor

1. de boeren, want die krijgen een redelijke prijs;
2. de bewoners met een kleine én lege portemonnee, want die krijgen toegang tot betaalbaar, gezond en hoofdzakelijk lokaal voedsel en;
3. het milieu, want in vergelijking met de mondiale keten, zijn substantieel minder transportkilometers en verpakkingskosten nodig en we voorkomen verspilling.

Deze evenwichtige keten kan alleen werken als er met alle partijen in de keten wordt samengewerkt.

Ontplooien donatiemodel naar businessmodel

Met financiële hulp van de Rabobank, de gemeente Amsterdam en de vrijwillige inzet van velen was de eerste fase van Boeren voor Buren gericht op de noodhulp aan 250 gezinnen. Desondanks bestaat vanaf de start de ambitie om in de toekomst duizenden gezinnen met een kleine portemonnee te voorzien van betaalbaar, lokaal en vers voedsel.

Na de eerste weken, waarin de voedselpakketten werden gedoneerd, ging Boeren voor Buren over naar een betaalmiddel. Er volgde een samenwerking met de gemeente Amsterdam, waardoor gezinnen met een stadspas groene stip voor een klein bedrag een pakket konden bestellen. Steeds vaker werd opgemerkt dat met de exclusiviteit van een Stadspas met groene stip een grote groep mensen gemist werd, zoals gedupeerden van de toeslagen affaire, zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) zonder opdracht of Amsterdammers die moeilijk rondkomen aan het eind van de maand. Via community building en de netwerken van de vrijwilligers werden de (digitale) deuren geopend voor alle inwoners met een kleine portemonnee.

Via de webwinkel konden ze hun favoriete groente, fruit en kruiden bestellen. Elke twee weken op vrijdag werden de bestelde groente, fruit en kruiden geleverd op de ophaallocaties. Hierna gingen onze enthousiaste vrijwilligers hard aan het werk om elke specifieke klantbestelling samen te stellen. Met veel warmte ontvingen ze op zaterdagvoormiddag alle klanten, waar ze hun bestelde producten kwamen ophalen.

Verder biedt de website niet alleen een webwinkel aan, maar zetten we met Boeren voor Buren ook in op kennisverspreiding en het stimuleren van de eigen-effectiviteit door [gezonde recepten](#) aan te bieden. De recepten werden telkens gemaakt in samenwerking met o.a. kookscholen of enthousiaste vrijwillige hobbykoks.

Na de geleerde lessen van de afgelopen jaren en om in te kunnen spelen op de groeiende vraag naar voedselhulp, zijn we genooddaakt het anders aan te pakken. Dit zullen we doen door als ketencoördinator te opereren voor sociale voedselinitiatieven en particuliere huishoudens in armoede.

Boeren voor Buren als de Gezonde Schakel

Klaar voor een vernieuwde aanpak, namelijk het uitbreiden tot business to business (B2B) om de bestaande sociale voedselinitiatieven te ondersteunen in hun activiteiten voor kansarme huishoudens. Dankzij de vormgeving van deze aanpak, als de Gezonde Schakel, is het eveneens mogelijk om particuliere huishoudens met een kleine portemonnee te blijven bedienen.

Aanleiding

De markt is zowel in aanbod als in vraag veranderd. Aan de **aanbodzijde** zijn er in plaats van overschotten (zoals in tijden van corona) nu tekorten aan groente en fruit. Zo zien we o.a. dat steeds meer boeren hun kassen leeg laten staan omwille van de stijgende energieprijzen. Het dalend aanbod heeft dan ook als gevolg dat de marktprijzen stijgen, met een inflatie van 12,8% (NOS, 2023a).

Aan de andere kant stijgt de vraag naar goedkoop en gezond voedsel ogenschijnlijk. Steeds meer huishoudens kunnen moeilijker rondkomen aan het eind van de maand, laat staan voldoende gezonde voeding inkopen. Daarbij is de koopkracht van de allerarmsten in 2024 nog meer gedaald. Waar de koopkracht bijna voor iedereen stijgt, moeten alleenstaande minima (met al dan niet 1 kind) in 2024 juist inleveren (NOS, 2024).

‘Wat een goed initiatief. Ik vind groente (en fruit) erg duur, daardoor eet ik als single of vaak hetzelfde of te weinig. Nu bestel ik een box en dat is zo vers ook dat ik het over een paar weken wel uit houd! Ik vind het echt weelde om mijn koelkast zo vol en gevarieerd te zien! Ben ook chronisch ziek dus hoef er zo ook niet steeds op uit. Errug blij mee! Hoop dat het lang blijft!’ - klant BvB

Een huishouden in armoede heeft gemiddeld €42/maand te besteden aan aardappelen, groente en fruit (AGF). Volgens de meest recente cijfers, betekent dit dat er 3 miljoen euro besteed wordt aan AGF per maand in Amsterdam (Centraal Bureau van de Statistiek, 2022; Kansfonds, 2023; Onderzoek en statistiek, 2022; Wageningen University & Research, 2022). Er gaat bijgevolg een enorme marktwaarde om in deze sector en dat willen we zo goed mogelijk besteden (Zie Tabel 2). Een efficiëntere inrichting van deze niche is noodzakelijk.

Tabel 2

Budgettaire omvang AGF voor huishoudens in armoede

	Amsterdam	Nederland
Huishoudens in armoede	80.439	610.329
Besteding AGF/maand	€3.372.357	€25.587.677
Besteding AGF/jaar	€40.468.282	€307.052.126

Goedkope aanbieding van groente, fruit en kruiden en een kostenbesparende, efficiënte en duurzame logistiek ogen noodzakelijk.

Betekenisvolle inzichten

Een zijproject, Boeren voor Vluchtelingen, werd opgezet in april 2022. Wanneer er na de COVID-19 crisis en inflatie een nieuwe en samenhangende crisis opdook, werd het meteen duidelijk dat er nog meer gezinnen in armoede gingen verkeren in Amsterdam en omstreken. De Russisch-Oekraïense oorlog zorgde voor 32.956 mensen die een veilige plek binnen Nederland zochten. Al snel schoot iedereen te hulp en werden de eerste basisbehoeften voorzien. Gezonde voeding is daar één van.

In 2022 konden wij met Boeren voor Vluchtelingen 4016 vluchtelingen, verspreid over 37 opvanglocaties (in Amsterdam, de Zaanstreek, Haarlem en Almere) voorzien van groente, fruit en kruiden. Dit was het begin van een duurzame ondersteuning, mede mogelijk gemaakt door de lokale afdelingen van Rabobank, Serra Foundation en de gemeente Almere.

Om al deze opvanglocaties voor vluchtelingen te voorzien van lokale groente, fruit en kruiden werd gewerkt met bulkbestellingen. Deze grote hoeveelheid aan groente en fruit kan op pallets geleverd worden op de desbetreffende locatie, waarna vluchtelingen het onderling verdelen. Zo konden vluchtelingen weer meer betekenis geven aan hun dagindeling door te helpen bij de distributie, te verdelen en te koken.

Om dit mogelijk te maken zijn er samenwerkingen opgezet met De Regenboog Groep, HVO Querido, COA, Leger des Heils, Human Aid Now, Netherlands for Ukraine (NL4UA), Voedselbank Zaanstreek, Sociale wijkteams Zaanstad, Harriet Tubman Huis, Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, Stichting Rasom, Rode Kruis Opvang Zandvoort, Kafra Housing, hotels en buurtbewoners die zelf een initiatief op poten hebben gezet zoals Et Buut in Zaandam.

Daarnaast werden in juli 2022 de reguliere ophaalmomenten in Amsterdam gepauzeerd, ten gevolge van het niet meer voldoen aan de randvoorwaarden voor het bereiken van ons doel. Kansarme huishoudens verwachten goedkopere prijzen en een gevarieerd assortiment (zoals in de supermarkt). Naast het project Boeren voor Vluchtelingen, stond 2023 bijgevolg in het teken van een heroriëntering voor de stichting. In Tabel 3 worden de drie verschillende fasen van Boeren voor Buren weergegeven per thema.

Tabel 3
Overzicht fasen Boeren voor Buren

Thema	Boeren voor Buren Corona	Boeren voor Vluchtelingen	De Gezonde Schakel
Doelgroep	Kleine portemonnee	Vluchtelingen	Kleine portemonnee (B2C) & lege portemonnee via sociale voedselinitiatieven (B2B)
Aanbod	NL seizoen AGF	NL seizoen AGF	NL seizoen AGF Biologisch internationaal fruit Afgekeurde AGF

Inkoop	Vereniging Flevofood, VaVersa	Vereniging Flevofood, VaVersa	Staay Food Group, Eosta, Veggiebox & lokale boeren
Logistiek	Extern & intern georganiseerd, mbv vrijwilligers, rechtstreeks van boer naar klant	Extern & intern georganiseerd, In bulk van boer naar locatie	Extern & intern georganiseerd, in bulk naar • B2C via Veggiebox • B2B via eigen distributiecentrum
Locaties	Gemeentelijk	Regionaal	Nationaal
Periode	Juni '20 - juli '22 26 maanden 46 leveringen	April '22 - maart '23 12 maanden 19 leveringen	Februari '23 - ... Reeds 12 maanden en 20 leveringen
Frequentie	Tweewekelijks	Tweewekelijks	Wekelijks
Volume geleverd	143.162,70 kg totaal 3.112,23 kg per levering	31.501,82 kg totaal 1.657,99 kg per levering	Verwachting: 396.619 kg totaal en 7.627,29 kg per levering
Bereikte huishoudens	Totaal periode • 10.502 bestellingen • 3.530 huishoudens 60% eenmalige klanten	Totaal periode • 15.305 bestellingen • 4.016 individuen	2023 • B2C: 329 unieke huishoudens • B2B: 2.442 huishoudens Verwachting 2024 • B2C: 800 unieke huishoudens • B2B: 11.080 huishoudens
Geleverd in	Pakket her huishouden	In bulk - locatie verspreid zelf	In pakket aan B2C & bulk aan B2B
Gemiddelde bestelling van een huishouden	Volume: 8,2 kg Verkoopprijs: 10-15% goedkoper dan de supermarktprijzen	Volume: 0,9 kg (aanvullend) Verkoopprijs: 100% goedkoper dan de reguliere inkooprijzen	Volume • B2C: 7,5 kg • B2B: 3,5 kg Verkoopprijs • B2C: 50% goedkoper dan de supermarktprijzen • B2B: 30% goedkoper dan de reguliere inkooprijzen
Financiering	Klanten betalen + diverse donaties met als doel te groeien naar een zelfvoorzienend business model	Kosten van goederen en keten 100% betaald door donaties (Rabobank, gemeente Almere en Serra Foundation)	Klanten (B2C & B2B) betalen + diverse donaties met als doel te groeien naar een zelfvoorzienend business model

Een nieuwe richting met een grotere impact

Sociale voedselinitiatieven

Om een antwoord te bieden op de groter wordende vraag naar voedselhulp in Amsterdam en omstreken zijn we gaan experimenteren met een B2B aanpak, waarin we bestaande **sociale voedselinitiatieven** die pakketten uitdelen of maaltijden bereiden, in hun kracht willen ondersteunen met betaalbare en gezonde voeding.

Deze initiatieven hebben steeds vaker te maken met een beperkte donatie stroom aan gezonde voeding, gezien hun leveranciers een strenger beleid hanteren rondom verspilling. Als gevolg moeten deze initiatieven bijkopen. Een aantal initiatieven gaan fondsenwerven of hebben een vaste partner die hun in budget of vouchers bij supermarkten voorziet. Het Rode Kruis is in Amsterdam partner voor zo'n 26 initiatieven. Echter missen deze organisaties vaak de inkoopexpertise en logistieke efficiëntie om gezonde voeding te bereiden en/of uit te delen. Het is voor hen altijd een zoektocht naar zo goedkoop mogelijke voeding.

Verder zijn zij de bron waar onze doelgroep samen komt. Dankzij de laagdrempelige aanpak bereiken ze vaak oneindig veel huishoudens die moeilijk kunnen rondkomen en kunnen we op die manier voor nog meer mensen het verschil maken.

In ons experiment werden 81 voedselinitiatieven in Amsterdam en omstreken gecontacteerd, waarvan 30 initiatieven aangaven nood te hebben aan betaalbare groente en fruit (37% validatie). Bekende organisaties zijn Daadkr8!, stichting Samen Sterk Vrouwen West, buurthuis Archipel, Diaconaal Centrum Oost, buurtbuik Noord, voor Pek en Bonen, HVO Querido, Kortvoort Vooruit, Groene Hub, stichting SES, Groenplatform Zuidoost en verscheidene Voedselbanken.

Als voorbeeld kookt Stichting Samen Sterk Vrouwen West in Amsterdam wekelijks voor 400 daklozen/minderbedeelden, waarna ze het verpakken en uitdelen (zie Figuur 1).

“De aardappelen zijn zo lekker van smaak én goedkoper dan waar we ze voorheen inkochten.” - Stichting Samen Sterk Vrouwen West

Figuur 1
Stichting Samen Sterk Vrouwen West

Er is de verwachting dat er in de nabije toekomst vaker sprake is van te weinig voedseldonaties van overschotten door leveranciers. Daarom is de B2B inkoop en levering functie noodzakelijk om ervoor te zorgen dat alle voedselinitiatieven blijvend ondersteund worden in hun activiteiten.

Op wekelijkse basis kunnen groente en fruit worden ingekocht door sociale voedselinitiatieven aan prijzen die **30% goedkoper** zijn dan hun reguliere inkoopprijzen. Hierin wordt

A. met inkooppartners samengewerkt die

- al rechtstreeks inkopen en ophalen bij Nederlandse boeren, zoals Staay Food Group en;
- overschotten hebben aan internationaal biologisch fruit, zoals Eosta BV omwille van cosmetische afwijkingen;
- wat zorgt voor een logistieke kostenverlaging van 45% per pallet vergeleken met het voorgaande inkoopmodel van stichting Boeren voor Buren en wel 45% goedkopere inkoopmogelijkheden.

B. een webwinkel beschikbaar gesteld

- die alleen toegankelijk is voor alle sociale voedselinitiatieven na goedkeuring van stichting Boeren voor Buren;
- waarbij ze in bulk kunnen bestellen en afrekenen of later op factuur kunnen betalen.

C. met distributiecentrum in Nieuw-West (zie Figuur 2) gewerkt waar groente, fruit en kruiden

- geleverd worden;
- gesorteerd worden door vrijwilligers en;
- in bulk klaargezet worden voor sociale voedselinitiatieven

D. om vervolgens

- geleverd te worden aan sociale voedselinitiatieven of;

- opgehaald te worden door kleine sociale voedselinitiatieven.

Figuur 2

Het distributiecentrum van stichting Boeren voor Buren, Osdorperweg 937, 1067 SW Amsterdam

Bestellingen vanaf €350 worden kosteloos geleverd in uitvoering van Duivenvoorde Transport, de partner die gebruikmaakt van een hybride bakwagen. Bestellingen vanaf €175 hebben gedeelde leveringskosten van €35. Bestellingen onder €175 kosten €75 of initiatieven kunnen ervoor kiezen om de producten zelf op te halen.

Eind februari wordt een elektrische bestelbus geleased, waardoor de kosten verder worden verlaagd voor kleine sociale voedselinitiatieven die belevend moeten worden. Hiermee wordt onnodig rijden met een onzuinige auto voorkomen en wordt de ecologische voetafdruk geminimaliseerd.

Stichting Boeren voor Buren treedt hierin op als de Gezonde Schakel en ziet het aantal aanvragen sinds de opening van haar distributiecentrum stijgen. Zo maken nu ook Voedselbank Almere, Voedselbank Zaanstreek en Human Aid Now gebruik van de service.

“Sinds begin 2024 werkt Human Aid Now samen met Boeren voor Buren om verse groenten en fruit te bezorgen bij kansarme kinderen in Amsterdam Zuid-Oost. Dit is echt een win-win-partnerschap dat ons in staat stelt gezond en voedzaam voedsel te kopen tegen een lagere prijs dan in de supermarkten, terwijl we tegelijkertijd bijdragen aan het redden van prima producten van verspilling.” - Human Aid Now

Individuele huishoudens met een kleine portemonnee

Naast het bereiken van sociale voedselinitiatieven, vallen verschillende huishoudens nog steeds buiten de boot die niet aan de criteria voor voedselhulp voldoen, maar wel moeite hebben om rond te komen. Met een opgebouwd klantenbestand van 3530 huishoudens willen we niemand in de kou laten staan.

Rekening houdend met de lessen opgedaan in het verleden, vonden er ook in deze tak van de organisatie veranderingen plaats.

Op wekelijkse basis kan groente en fruit worden ingekocht voor **50% goedkoper** dan de supermarkt door gezinnen die niet in aanmerking komen voor de Voedselbank en/of andere ondersteunende maatregelen. Hierin wordt

A. samengewerkt met Veggiebox

- die reststromen groente en fruit inkoopt bij lokale boeren, waarvan 80-90% van het pakket uit West-Friesland afkomstig is.
- Overige producten komen uit Alkmaar, Hoorn, Amsterdam, Zuid-Holland en met uitzonderlijke aanvullingen uit het buitenland (zoals een citroen of gember).
- Indien internationaal wordt aangevuld om voldoende variatie aan te bieden, worden enkel producten ingekocht die anders afgekeurd zouden worden.

B. een webwinkel beschikbaar gesteld, waar

- het pakket (zie Figuur 3) wordt aangeboden en;
- met iDeal betaald kan worden.
- Indien huishoudens minder digitaal vaardig zijn, kunnen vrijwilligers op het ophaalpunt helpen met het plaatsen van een bestelling. De informatie zal eveneens bij buurtteams en buurthuizen worden neergelegd.

C. rechtstreeks geleverd aan een buurthuis (zie Figuur 4), nadat

- Veggiebox de pakketten heeft samengesteld;
- gaan vrijwilligers de klanten verwelkomen en;
- de pakketten uitdelen.

Figuur 3

De Boks Box 🍷🥬

Figuur 4
Ophaallocatie De Meevaart

Stichting Boeren voor Buren hanteert geen criteria (meer) om te bestellen. Door deze respectvolle aanpak wordt de eigenwaarde van klanten versterkt, waarbij er ruimte is voor ieders eigenheid zonder uitgebreide controle om in aanmerking te komen voor voedselhulp. Dit zorgt ervoor dat klanten met vertrouwen en zelfrespect het buurthuis binnenkomen en kritisch kunnen zijn op de inhoud van de pakketten.

Om duurzaam transport te stimuleren, wordt aangeraden de pakketten te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer op te halen. De kosten van het openbaar vervoer kunnen echter een belemmering vormen om een pakket te bestellen. Daarom loopt er momenteel een pilot met GVB, waarbij OV-kaarten van 1 uur beschikbaar worden gesteld als social return voor het ophalen en terugreizen met het pakket.

Sinds de reorganisatie is Boeren voor Buren actief in buurthuis De Meevaart in Amsterdam Oost. Vanaf 2024 zullen alle stadsdelen opgenomen worden, waarbij alternerend geleverd wordt. Dit betekent dat er wekelijks besteld kan worden, maar dat de buurthuizen per stadsdeel afwisselen. In week 1 kan bijvoorbeeld het pakket opgehaald worden in Amsterdam Oost en West en in week 2 kan men terecht bij buurthuizen in Amsterdam Zuidoost en Noord.

Dankzij deze ontwikkelingen kunnen we toch meerdere ophaallocaties openen, waarbij van start gegaan wordt met de stadsdelen Zuidoost, Nieuw-West en Noord.

Verder tonen ook hogescholen, universiteiten en woningcorporaties voor studenten interesse om een ophaalplek te worden voor studenten, zoals de Vrije Universiteit Amsterdam, Amsterdam University College en stichting DUWO. Ze willen namelijk allemaal voorkomen dat studenten straks in de rij staan voor de Voedselbank (NOS, 2023b).

Stichting DUWO deed alvast een peiling bij haar studenten en van de 522 ingevulde vragenlijsten gaf 93% aan gebruik te willen maken van onze groente en fruitpakketten. Voorbereidingen worden getroffen om deze operatie vlot te laten verlopen in Q2.

Holistische aanpak

Boven op het distribueren van gezond voedsel, worden huishoudens via stichting Boeren voor Buren en de geallieerde voedselinitiatieven begeleid.

1. Afnemers worden gemotiveerd tot een gezondere levensstijl, door gebruik te maken van recepten, gezondheidsvoorlichting en kookworkshops. De mogelijkheid wordt gecreëerd om activiteiten bij te wonen waarbij met reststromen en producten gezonde gerechten worden gemaakt. Hiervoor zijn samenwerkingen opgezet met Stadspas Amsterdam, Ala Kondre, Groenplatform Zuidoost, Multicultureel Centrum Ala Kondre en Hello Fresh. Een stagiair voeding en diëtetiek zal hier vanaf februari verder vorm aan geven.
2. Via onze kanalen zal advies over geldzaken en bezuiniging gedeeld worden. Verder zal verwezen worden naar geschikte instanties rondom schuldhulpverlening om afnemers bij te staan met hun vragen.
3. Met het oog op verduurzaming zal daarnaast de verbinding gemaakt worden met energiecoaches. Zij zijn erin getraind huishoudens van bespaaradvies te voorzien en de FIXbrigade gaat nog een stap verder met het installeren van kleine bespaar maatregelen.
4. Tot slot zijn medewerkers van Techgrounds van tijd tot tijd aanwezig om afnemers te adviseren over omscholing naar IT. Techgrounds ondersteunt werkzoekenden bij een omscholingstraject van een allereerste kennismaking met IT tot de start van een nieuwe carrière en is al sinds het begin van Boeren voor Buren nauw betrokken bij de organisatie. Om de focus niet te vernauwen wordt ook het UWV hierbij betrokken.

Impact

De impact van onze missie is op zowel de lichamelijke als de geestelijke gezondheid van de doelgroep groot. Armoede leidt tot een ongezonde levensstijl (vanwege slechte voeding en onvoldoende beweging), dat leidt weer tot overgewicht, wat weer kan leiden tot uitsluiting -door ziekte of vooroordelen- en dat kan weer leiden tot armoede. En zo draait de cirkel rond. Met Boeren voor Buren willen we helpen die cirkel te doorbreken, door voor kleine prijzen gezond voedsel aan te bieden. Ook zorgt Boeren voor Buren op twee manieren voor meer empowerment bij de doelgroep. Enerzijds doordat zij weer de keuze hebben om gezonder te eten. Anderzijds doordat we de doelgroep willen betrekken bij het verpakken en/of uitgeven van de producten. Schaamte, sociaal isolement en eenzaamheid kunnen immers een gevolg zijn van armoede. Door met en voor gelijkgestemden een maatschappelijke bijdrage te leveren kan het vertrouwen en geloof in het eigen kunnen worden vergroot alsmede het kunnen uitoefenen van invloed op het eigen leven en de omgeving (Western Connecticut State University, 2022). Uit onderzoek is gebleken dat vrijwilligerswerk zorgt voor een groter sociaal kapitaal en beschermt tegen depressie en stress (Isham, Kolodinsky & Kimberly, 2006).

Uit verschillende klantenfeedback (uit het verleden) kwam naar voren dat van de 180 respondenten de gemiddelde **tevredenheid** over het aanbod 7.7/10 bedroeg, wat sinds de reorganisatie gestegen is naar 7.9/10. Dankzij onze internationale partner kan het aanbod nu uitgebreid worden met biologisch fruit, wat nog meer zal inspelen op de noden van de doelgroep. De gemiddelde tevredenheid bij 163 respondenten omtrent de kwaliteit van de producten is van 7.96/10 naar 8.2/10 gegaan en wel 76% van de klanten -die voor een

eerste maal bestelden- zijn bereid nog een keer te bestellen. Hierbij verklaart 93% van 55 respondenten Boeren voor Buren aan te bevelen aan anderen en vindt 87% dat de webwinkel makkelijk in gebruik is.

“Ik vind het sympathiek project, ik eet meer fruit nu, ik vind het goed dat de boeren een goede prijs voor hun producten krijgen en krijg ook groenten die ik niet kende” - Amsterdam Zuidoost

Het onderzoek van de afdeling Public Health en Eerstelijns geneeskunde, LUMC-Health, Campus Den Haag, toonde -ondanks geen significante effecten- enkele trends op voedselzekerheid, gezondheid, groente- en fruitinname aan. Uit een zelfrapportage vragenlijsten kwam voort dat nieuwe klanten en inwoners die nog maar 0,5 jaar klant waren vaker voedselonzekerheid ervoeren. **Voedselzekerheid** bestaat wanneer alle mensen te allen tijde fysieke en economische toegang hebben tot voldoende, veilig en voedszaam voedsel dat beantwoordt aan hun voedingsbehoeften en voedselvoorkeuren voor een actief en gezond leven. Van de 128 bevroegden ervoer 45% voedselonzekerheid. Boeren voor Buren verhelpt deze voedselonzekerheid niet volledig, maar velen gaven aan vaker geld over te houden op het einde van de maand sinds ze klant zijn bij Boeren voor Buren. Bij diezelfde groep was de groente- en fruitinname 14 op 20. Dankzij Boeren voor Buren kon 58% van de afnemers meer fruit en groente kopen en 47% meer eten.

Van de acht geïnterviewde deelnemers kwam naar voren dat de meerderheid wist wat een gezond eetpatroon is en daar naartoe probeert te streven. Verder gaven ze aan **gevarieerder** te eten dankzij Boeren voor Buren. Voornamelijk de vergeten groenten, zoals pastinaak of knolselderij, zijn bij de doelgroep onbekend. Het kopen van de pakketten verraste hen, waardoor ze op zoek gingen naar gepaste recepten onder andere via onze website. Een beter mentaal welbevinden en het koken als aangenaam ervaren waren eveneens bijkomende effecten.

Met het vernieuwde model als Gezonde Schakel willen we dit effect teweegbrengen bij nog meer huishoudens. Zo willen we in 2024 groeien naar het ondersteunen van 20 sociale voedselinitiatieven met gemiddeld 554 huishoudens per initiatief en 800 individuele huishoudens (in Amsterdam) per week (Zie Tabel 4). Meer specifiek verwachten we hiermee een bereik van minstens 3.762 huishoudens in Amsterdam door een samenwerking met Diaconaal Centrum Oost, Human Aid Now, HVO Querido, stichting DUWO, Voedselbank Amsterdam, Stichting Samen Sterk Vrouwen West, koken Meevaart en vele anderen. Daarnaast lopen er ook samenwerkingen buiten Amsterdam, namelijk met Voedselbank Zaanstreek en Voedselbank Almere.

Tabel 4
Potentieel bereik en volumes

	2023	2024
Sociale voedselinitiatieven	5	20
B2C huishoudens	329	800
B2B huishoudens (incl. vluchtelingen)	2.442	11.080

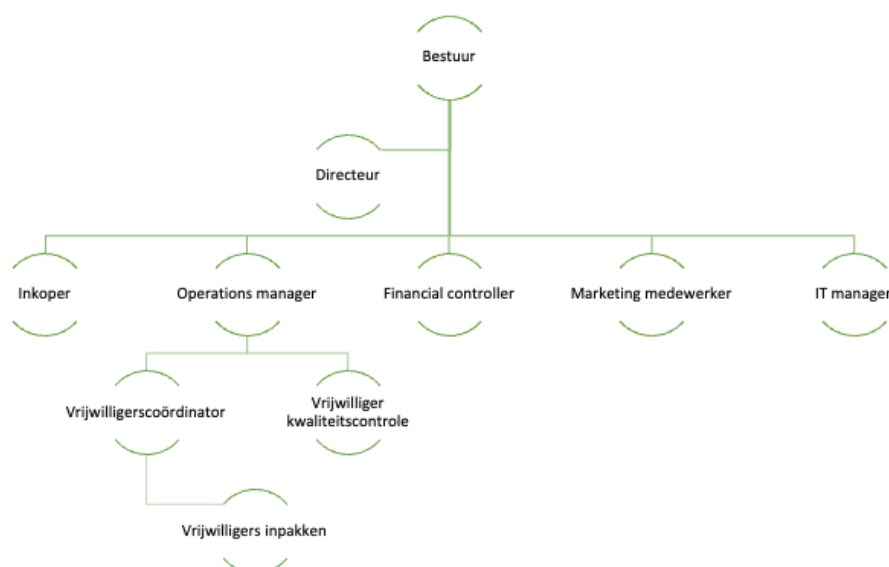
B2C volume (kg)	4.154	156.349
B2B volume (kg)	20.470	240.270

De bekendmaking van het initiatief gaat zoals voorheen via intensieve communicatie door middel van onze website, nieuwsbrief, social media, persberichten in buurtkranten, flyers en partnerorganisaties. De marketing via Stadspas groene stip zorgde voor het grootste aandeel aan afnemers, ook websites van de verschillende stadsdelen kunnen hierbij helpen. Door middel van de samenwerking met de verschillende sociale voedselinitiatieven en hun communicatiekanalen (vaak via Facebook of WhatsApp) zullen nog meer huishoudens bereikt worden. Een stagiair duurzame marketing zal hiervoor zorg dragen.

Organisatiestructuur

De organisatiestructuur van stichting Boeren voor Buren steunt hoofdzakelijk op vrijwilligers met een aansturend kernteam. In Figuur 5 is het organogram te zien, waarna in Tabel 5 weergegeven wordt wat de desbetreffende functies inhouden.

Figuur 5
Organogram

Tabel 5
Functieomschrijvingen

Functie	Fte	Omschrijving
Bestuur	-	Het bestuur bestaat uit drie leden (voorzitter, penningmeester en secretaris) met elk hun eigen expertise. Ze bieden een strategische en adviesgevende rol, onbezoldigd.
Directeur	1	De directeursfunctie is een eindverantwoordelijke functie voor Boeren voor

		Buren en haar operatie. De directeur stuurt de gehele organisatie aan om te zorgen dat zowel de dagelijkse operatie loopt, als business development voor de organisatie, maar ook de lange termijn strategie. Daarnaast is hij/zij eindverantwoordelijk voor het managen van alle stakeholders die betrokken zijn bij Boeren voor Buren en neemt hij/zij de HR-functie op zich. De HR-functie is verantwoordelijk voor het werven van een divers team, het opstellen van functieomschrijvingen en het onderhouden van contracten met zowel werknemers als vrijwilligers, waarbij de benodigde gedragscodes en beveiligingsmaatregelen in acht worden genomen.
Financial controller	0,125	De finance manager controleert de in- en uitkomsten, houdt de begroting actueel en werpt een financiële blik op alle aspecten binnen de organisatie. Deze functie wordt bekleed door een vrijwilliger voor de maximale vrijwilligersvergoeding.
Operations manager	0,8	De taken van operations manager omvatten het onderhouden van samenwerkingen met leveranciers, het bepalen van het assortiment en het verbinden van de inkoop- en afleverlocaties. Verder stuurt hij/zij ook de vrijwilligers aan. De functie wordt bekleed door een betaalde werknemer.
Inkoper	0,4	Het voortdurend innoveren van het assortiment en het opzoeken van de goedkoopste prijzen voor zij die anders geen toegang kunnen hebben tot gezond voedsel is een basisfunctie bij stichting Boeren voor Buren. In 2024 willen we hiermee uitbreiden.
Marketing	0,4	Rondom de bestellingen dient contact gehouden te worden met de sociale initiatieven en particuliere huishoudens. Er moet namelijk getracht worden deze doelgroep uit te breiden en geïnteresseerd te houden. Deze functie verzorgt al het marketingmateriaal zoals social media, flyers en nieuwsbrieven. Ook haalt hij/zij feedback op bij de klanten en verleent eventuele service waar nodig (bijvoorbeeld bij klachten of klantvragen). Verder werkt de marketing manager nauw samen met de directeur om fondsen te werven. Deze functie zal in 2024 vorm gegeven worden door een stagiair, waarna onderzocht zal worden welke eigenschappen nodig zijn om dit structureel te onderhouden.
IT manager	0,3	Om te zorgen dat de webshop goed loopt en het implementeren van software is het van belang een goede IT'er aan boord te hebben. Een uitbreiding met specifieke kennis over bepaalde software, zoals CRM systemen of het ontwikkelen van een app, kan in de toekomst nodig zijn.
Vrijwilligers	-	Op het distributiecentrum dienen vrijwilligers toe te zien op de kwaliteit en hygiëne van de producten en helpen ze met het sorteren van bestellingen. Er is een hoofd vrijwilliger, als coördinerende rol onder de operations manager, om de vrijwilligers in te plannen en aan te sturen op locatie. Daarnaast zijn er ook vrijwilligers nodig op de ophaallocaties voor individuen om de pakketten uit te delen.

Om het team scherp te houden en verder te laten ontwikkelen is het belangrijk om trainingen aan te bieden en mentorschap. Iedere werknemer krijgt voor zijn specialisatie een mentor

als buddy om mee te sparren. Op die manier hopen we de productiviteit, het welbevinden, de efficiëntie en proactiviteit te bevorderen.

Bovendien hebben we het concept Boeren voor Buren opgericht in Friesland, onder de naam [FjildMarkt](#). Hierin hebben we een adviserende rol, waarvoor we vergoed worden voor de gemaakte uren.

Referenties

- Baarsma, B. (spreker). (2020, 23 augustus). Barbara Baarsma: Korte voedselketens (Seizoen 7, Aflevering 31 [Aflevering tv-serie]. In HUMAN (producent), Brainwash Talks. Stichting Nederlandse Publieke Omroep.
- Centraal Bureau van de Statistiek. (2022). Huishoudens; grootte, samenstelling, positie in het huishouden, 1 januari. Geraadpleegd op 19 mei 2023 via <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/82905NED?dl=453BC>
- Isham, J., Kolodinsky, J., & Kimberly, G. (2006). The effect of Volunteering for Nonprofit Organizations on Social Capital Formation: Evidence from a Statewide Survey. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 35(3), 367-383. <https://doi.org/10.1177/0899764006290838>
- Kansfonds. (2023). Armoede en schulden. Geraadpleegd op 19 mei 2023 via https://www.kansfonds.nl/themas/armoede-en-schulden/?gclid=CjwKCAjwvJyBhApEi wAWz2nLfJpgmz92YWdsR5crjzI9fjy6Q8idKKArpd2il63RU5XbTvwsQn_UBoCyCcQAvD_BwE
- NOS. (2023a). *Inflatie loopt opnieuw wat op, ruim 6 procent in mei*. Geraadpleegd op 1 juni 2023 via <https://nos.nl/artikel/2477271-inflatie-loopt-opnieuw-wat-op-ruim-6-procent-in-mei>
- NOS. (2023b). *Franse studenten staan massaal in de rij voor voedselhulp*. Geraadpleegd op 22 december 2023 via <https://nos.nl/artikel/2495224-franse-studenten-staan-massaal-in-de-rij-voor-voedselhulp>
- NOS. (2024). *Koopkracht stijgt voor bijna iedereen, behalve bij de allerarmsten*. Geraadpleegd op 25 januari 2024 via <https://nos.nl/artikel/2506158-koopkracht-stijgt-voor-bijna-iedereen-behalve-bij-de-allerarmsten>
- Onderzoek en statistiek. (2022). Armoedemonitor 2021: Kerncijfers Armoede in Amsterdam. Geraadpleegd op 19 mei 2023 via <https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/armoedemonitor-2022>
- Wageningen University & Research. (2022). Uitgaven aan voedsel. Geraadpleegd op 19 mei 2023 via <https://www.agrimatie.nl/PublicatiePage.aspx?subpubID=2525&themaID=2904&sectorID=3534#:~:text=De%20totale%20consumptie%20van%20Nederlandse,goederen%20en%20diensten%20in%202021.>
- Western Connecticut State University. (2022). Community Engagement. Geraadpleegd via <https://www.wcsu.edu/community-engagement/benefits-of-volunteering/>